

den 16 maj 2024

Diarienummer MIL.2024.249

§ 32 Yttrande till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet av delbetänkande förenklade förutsättningar för ett hållbart vattenbruk (SOU 2023:74)

Regeringskansliet har skickat en remiss till Strömsunds kommun rörande delbetänkandet "Förenklade förutsättningar för ett hållbart vattenbruk", SOU 2023:74 från Fiske- och vattenbruksutredningen. Delbetänkandet berör utredningsuppdraget om förenklade förutsättningar att bedriva vattenbruk.

Underlag till beslut

Tjänsteskrivelse

Förenklade förutsättningar för ett hållbart vattenbruk, Delbetänkande av Fiske- och vattenbruksutredningen, SOU 2023:74

<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2023/12/sou-202374/>

Beskrivning av ärendet

Regeringskansliet har skickat en remiss till Strömsunds kommun på delbetänkandet "Förenklade förutsättningar rörande ett hållbart vattenbruk", SOU 2023:74 från Fiske- och vattenbruksutredningen. Delbetänkandet berör utredningsuppdraget om förenklade förutsättningar att bedriva vattenbruk. Kommunen har möjlighet att lämna synpunkter fram till 31 maj 2024.

Justerare

den 16 maj 2024

Fortsättning av § 32

Utredningens omfattning

Uppdraget som redovisats syftade till att se över hur bestämmelserna om vattenbruk kan förenklas och på så sätt även främja ett mer konkurrenskraftigt och hållbart vattenbruk. Utredningen har kartlagt lagstiftningen som styr bedrivande av vattenbruksverksamhet samt föreslagit förenklingar av regelverket när det gäller tillståndsgivning, annan prövning och tillsyn i syfte att förkorta handläggningstider, antalet inblandade myndigheter, undvika dubbelprövning och att undvika att beslut som fattas enligt olika regelverk står i strid med varandra. Utredarna anser att de lämnade förslagen kan upprätthålla ett högt miljöskydd, smittskydd och djurskydd. I uppdraget har det även ingått att analysera hur lagstiftningen kan underlätta och främja en ökad hållbarhet och innovation inom vattenbruket.

Förslag från utredningen

Utredningen föreslår att kravet på odlingstillstånd enligt fiskelagstiftningen bör tas bort. Detta i syfte att det i dagsläget kan förekomma dubbelprövning av frågor rörande vattenbruksverksamhetens miljöpåverkan inom fiske- och miljölagstiftningen. Utredarna anser att prövning av vattenbruksverksamheternas miljöpåverkan enbart ska ske utifrån miljöbalken. Samtliga anläggningar för vattenbruk föreslås dock omfattas av undantaget från tillståndsplikt för vattenverksamhet enligt 11 kap. 2 § miljöbalken. Istället för odlingstillstånden enligt fiskelagstiftningen och tillstånd för vattenverksamhet föreslår utredningen en ny bestämmelse genom 3 kap. 3 § miljöprövningsförordningen (2013:251) om anmälningsplikt för vattenbruk som bedrivs i anläggningar i vattenområden. Förslaget innebär att alla vattenbruk som inte redan är anmälnings- eller tillståndspliktiga enligt 3 kap. miljöprövningsförordningen blir det. Knutet till dessa ändringar föreslås även att en definition av vattenbruk införs i 11 kap. miljöbalken; *"uppfödning eller odling av vattenlevande organismer med metoder som är avsedda att öka produktionen av organismen i fråga utöver miljöns naturliga kapacitet, varvid organismerna förblir en fysisk eller juridisk persons egendom under uppfödningen eller odlingen och fram till och med upptaget, skörden eller annat tillvara tagande av organismerna."*

Justerare

den 16 maj 2024

Fortsättning av § 32

Utredningen föreslår även att Havs- och vattenmyndigheten ska ges i uppdrag att se över gränserna för tillstånds- och anmälningsplikten i 3 kap. 1 § och 2 § miljöprövningsförordningen (2017:966). Vid prövning av tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet föreslås vidare att bedömningen om betydande miljöpåverkan ska göras i varje enskilt fall jämfört med dagens bedömning där miljöbedömningsförordningen utgår ifrån en fast gräns på förbrukning av mer än 40 ton foder per kalenderår. Utredningen föreslår även att det enligt 12 kap. miljöbalken ska ges möjlighet att meddela föreskrifter om vilka organismer som får födas upp i vilka vattenområden och om försiktighetsmått för uppfödning eller odling.

I övrigt lämnar utredningen förslag på en digital kontaktpunkt för vägledning och information, utbildning för kommuner och myndigheter samt samarbete i frågor som rör tillsyn, offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet.

Yrkande

Ordföranden föreslår att nämnden beslutar enligt tjänstemannens förslag och finner bifall till detta.

Miljö- och byggnämndens yttrande

Miljö- och byggnämnden i Strömsunds kommun svarar på remissen i egenskap av tillsynsmyndighet enligt miljöbalken för en anmälningspliktig fiskodling och sedan 2014 även för två tillståndspliktiga fiskodlingar.

Tillstånd ersätts med anmälan om miljöfarlig verksamhet

Nämnden konstaterar att prövningen och hanteringen av en anmälan om miljöfarlig verksamhet inte riktigt kommer att ge samma rättskraft som ett tillstånd enligt fisklagstiftningen eller ett tillstånd till vattenverksamhet enligt miljöbalken. Nämnden upplever att det generellt sett krävs det mer av en myndighet att motivera ett beslut om ett förbud eller föreläggande om att söka om tillstånd i ett anmälningsärende jämfört med att motivera ett avslag i ett tillståndsärende.

den 16 maj 2024

Fortsättning av § 32

Vid en tillåtlighetsprövning är det tydligt att det är den sökanden som ska visa att verksamheten är förenlig med lagstiftningen, medans det i ett anmälningsärende är tillsynsmyndigheten som ska motivera sitt beslut. Det går därmed inte riktigt att likställa de båda ärendetyperna. I praktiken innebär det också att verksamhetsutövaren har rätt att starta sin verksamhet efter att sex veckor förflutit från att en komplett anmälan om miljöfarlig verksamhet lämnats in, oavsett om myndigheten hunnit handlägga ärendet klart eller ej.

Nämnden konstaterar vidare att tolkningen av den föreslagna definitionen för vattenbruk kommer att bli central för bedömningen om en verksamhet ska kunna betraktas som en anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet eller ej. Då det av och till kan förekomma små verksamheter med vattenlevande organismer blir detta tämligen väsentligt, särskilt när det inte föreslås någon nedre gräns för anmälningsplikten. Exempelvis kan antagligen trädgårdsdammar med fisk, vissa "put and take-vatten" som behandlats med rotenon innan utplantering av fisk eller olika typer av verksamheter med akvarier vara anläggningar där olika tolkningar av definitionen skulle kunna ge varierande utfall. Med hänsyn till att en utebliven anmälan om miljöfarlig verksamhet är straffsanktionerad enligt miljöbalken blir en tydlig vägledning till tolkning av begreppet väldigt viktig.

Samverkan mellan tillsynsmyndigheter

I utredningens förslag om tillsynsmyndigheters samverkan har utredarna exkluderat kommunerna i egenskap av tillsynsmyndigheter vilket nämnden tycker är lite märkligt. Nämnden antar att en stor andel av vattenbruken i landet har kommunala tillsynsmyndigheter. Utredningens förslag om att ersätta odlingstillstånden med en utökad anmälningsplikt genom 1 kap. 10 § och en ändring av 3 kap. miljöprövningsförordningen innebär dessutom en ökad mängd tillsynsändren hos kommunerna. Detta borde tala ytterligare för en inbjudan till kommuner att samverka i frågan.

Kommunen ser positivt på att utredningen bland annat sett över risken för dubbelprövning och risken för att beslut motsäger varandra.

Beslut skickas till

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Justerare